

Literatura klasikoa ikasleen eskura

William Shakespeare, Julio Verne, Miguel de Cervantes eta literaturako beste klasiko handi batzuk Lekeitioko Eskola Publikora iritsi dira. Hainbat mendetan goraipatuak izan diren maisu handi horien lana ikasle guztien eskura jarri nahi dute bertako irakasleek. Horretarako, Klasiko Unibertsalen Tertulia Literario Dialogikoa proiektua jarri dute abian.

“Helduentzako literatura” gisa sailkatuta dauden arren, kulturalki ipinitako etiketa hori apurtu nahi dute, lan klasiko horiek irakurriz eta eztabaidatuz: lekeitiarrek frogatu nahi dute ikasle guztiek ahalmena dutela lan horiek ulertzeko eta gozatzeko. Aurtengo Karmele Altzueta Hezkuntza Berriztapen saria jaso du esperientziak.

Liburuak irakurtzeko eta haietaz hitz egiteko era berezi bat da Tertulia Literario Dialogikoa. Tertulia mota horrek, alfabetatze kognitibo soilaz gain, sozializazio-prozesu zabalago baten ardatz gisa hartzen du irakurketa. Ho-

rela, kultura idatziak zentzu komunitarioa hartzen du.

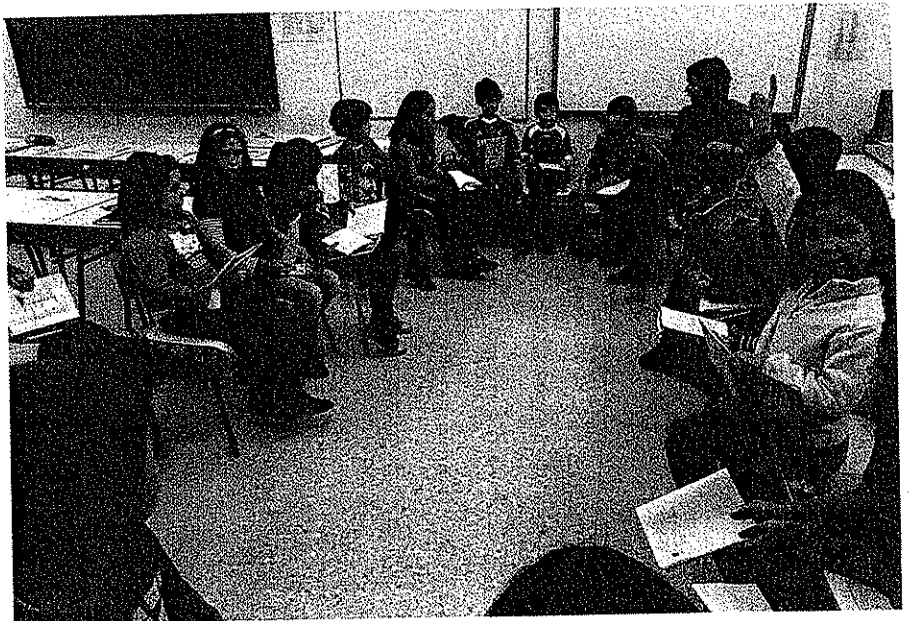
Gasteizko Berritzeguneko pedagogoa eta hezkuntza aholkulari Miguel Lozak dioenez, “irakurketaren ikuspegi komunikatibo eta dialogiko horrek askotariko irakurleen arteko hausnarketa eta elkarriketa bultzatuko duen “komunitate interpretatzailea” sortuko du. Ohiko irakurketa egilearen eta irakurlearen arteko harreman pribatu gisa ulertzen da; irakurketa dialogikoa, aldiz, komunitatea eraikitzeko tresna bat da: irakaspenak sortzeaz gain, pertsonen arteko loturak sortzen ditu, hitzen, sentimenduen eta esperientzien trukearen bidez”.

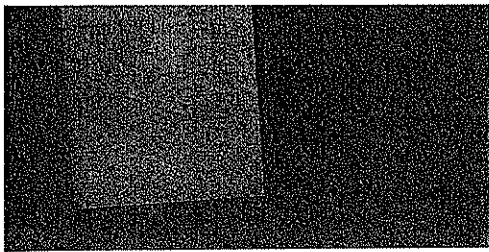
Irakurketa dialogikoa, beraz, bakarka egiten dugun irakurketa aberastu egiten du, eta kultura, jendartea eta norbanakoa eraldatzeko erreminta preziatu bilakatzen da. Ikuspegi horretatik, liburuak abiapuntu hartuta irakurleek be-

ren artean dituzten elkarreaginak dira funtsa. Hortaz, irakurketa dialogikoa, literatura partekatutako plazer bihurtzeaz gain, elkarrekin hausnartzeko eta elkarrengandik ikasteko balio du.

Bartzelonako unibertsitateko soziologiako katedradun Ramon Flechak hauxe dio: “Tertulian, bizitzaz eta literaturaz ikasten dugu, elkarrekin hitz egiten dugun bitartean”.

Josebe Alonsok eta Marta Solerrek, hurrenez hurren Bilboko eta Bartzelonako unibertsitateetako irakasle direnek, hauxe azpimarratu dute: “Irakurketa dialogikoa ikasketa dialogikoaren printzipioetan oinarritzen da, eta, ondorioz, baditu zenbait osagai, testuinguru guztietan zaindu beharko genituzkeenak”. Osagai horien artean, hiru hauek dira garrantzitsuenak: motibazioa eta zentzuaren sormena, testuen ulermen partekatua eta dimensio instrumentalak.

Tertulia-Dialogiko saio bat Saioa hasi aurretik

Saioa hasi aurretik, ikasleei tertulia literarioak zer diren azalduko zaie: nolako den irakurketa era hori eta norbanakoen intziak zer garrantzi duen; liburu klasikoak zer diren eta zergatik irakurtzen ditugun; irakurri ondoren zer egin behar duten: ideia edota esaldi esanguratsuak aukeratu, koadernoaren erabilera azaldu, eta aukeratutakoa apuntatu (hasierako hitza izan daiteke, edo esaldi bat, edo paragrafo bat). Gelako tertulia nola egingo dugun ere azalduko diegu: txandak egingo dira, eta bakoitzak aukeratu duena azalduko du, eta zergatik aukeratu duen esango du. Tertuliaren azken zatian, guztion artean eztabaida egingo dutela azalduko zaie; eta, horretarako, gutxieneko arau batzuk errespetatu beharko dituzte: besteei hitz egiteko txanda eman, besteek esandakoa entzun, norberaren arrazoiak ez zaizkiela besteei inposatu behar gogoratu, eta abar.

Horren ondoren, denen artean aukeratu dute irakurriko den liburua; ikasleak txikiak direnean, ordea, irakasleak aukeratu du.

Liburua aukeratu ondoren, etxean edo eskolan irakurriko duten erabakitzeke garaia izango da: irakasleak ikasleek dituzten gaitasunen arabera erabaki beharko du, eta gurasoen inplikazioa sustatzen saiatu beharko du.

Azkenik, saio bakoitzeko zenbat orri irakurri beharko dituzten erabakiko da; irakasleak ikasleekin adostu beharko du hori, ikasleen gaitasunen eta ohituren arabera.

Saioan bertan

Aldez aurreko lan horien ondoren, saioan bertan, ikasle guztiek beren txanda izango dute aukeratutakoa edo idatzitakoa adierazteko, ulertu ez dute-

lako, ados daudelako, atentzioa eman dielako, eta abar. Gerta liteke ikasleren batek saiorako ez ezer aukeratzea. Ez da ezer gertatzen, baina kontuan hartu behar da, sarritan gerta ez dadin.

Ikasle bakoitzari txanda iristen zaionean, aukeratu duen esaldia, paragrafoa edota hitza zergatik aukeratu duen adierazi beharko du. Guztiek txanda betetzen dutenean, eztabaida edo txanda librea zabalduko da. Une horretan, guztiek hitz egiten dutela ziurtatu behar da, koaderno batean horren jarraipena eginez, adibidez.

Ikasleren batek saio batean ez badu parte hartu, aintzat hartuko da, eta hurrengo saioan parte hartzera bultzatuko da. Bestalde, hitz egiteko moduak zaintzeko eskatuko zaie ikasleei: besteek esandakoaren bizkar, ezin da ez barrerik egin ez eta iraindu ere.

Ikasleek azalduzako gaien gainean adostasunak bultza daitezke; baina, ados jartzerik lortzen ez bada, ez da ezer gertatzen.

Tertulian, ikasle bakoitzak bere koaderno eta liburua izan behar ditu. Azkenik, saio amaieran, hurrengo egunerako zenbat orri irakurriko dituzten erabaki behar da.

Tertulia Literario Dialogikoaren helburuak

- Ikasle guztien artean irakurzaletasuna bultzatu.
- Ikasleak motibatatu eta ilusioz bete-

- Testuei buruzko hausnarketa eta ulermena bultzatu ikasle guztien artean.
- Irakurketa norberaren eta taldearen bizipenekin lotu.
- Irakurketaren bidez besteekin elkarriketak sortu.
- Irakurketaren balioa eta erabilgarritasuna balioetsi.
- Liburu klasikoaren esparrua ikasle guztiengana hedatu.
- Aipatutako helburuez gain, tertulia dialogikoak baditu beste helburu hauek ere:
  - Irakurketaren ulermena hobetu.
  - Ahozko adierazpena garatu.
  - Irakurketaz gozatu.
  - Entzuteko ohiturak sortu.
  - Ahozkotasuna landu.
  - Idatzizko komunikazioa hobetu eta sustatu.
  - Autoestimua sustatu.
  - Izaera kritikoa eta solidarioa garatu.
  - Senideen eta jendartearen testuingurua eraldatu.

- Ikasleen eta irakasleen arteko el-karrizketa hobetu.

Tertulia Dialogiko Literarioan, Le-keitioko eskola publikoko ikasle guz-tiek hartzen dute parte. Etxean edo es-kolan (adostutakoaren arabera), au-rrer zehaztutako orrialdeak irakurriko dituzte liburutik. Irakurketa hori egite-rakoan, garrantzitsua da tertulia-koa-dernoan paragrafo edo ideia esangu-ratsuren bat jasotzea: ikasleari deigarria egin zaiolako, ez duelako ulertu, nor-beraren bizitzarekin zerikusia duelako, eta abar. Jasotako hori ikaskide guztie-kin partekatuko du gero.

Koadernoetan jasotako ideia guz-tiak komentatuko dira, eta ikasle guz-tiek aukera bera izango dute hitz egite-ko eta besteek esaten dutena entzuteko eta eztabaidatzeko.

Irakasleen lana tertulia dialogikoetan

- Irakasleak proposatu eta adostuko du saio bakoitzean zenbat orrialde ira-kurriko diren.

- Hitz egiteko txandak emango ditu.

- Eztabaida gidatuko du: isilik dau-den edo hitz gutxien egiten duten ikas-leak animatuz eta, alderantziz, maiz hitz egiten dutenak isilaraziz.

- Ikasleen arteko adostasunak bul-tzatuko ditu, horretarako aukera dago-enean.

- Ikasten ari diren beste gai edo arlo batzuekiko loturak sortzen ahalegin-duko da.

- Tertulia dialogikoek eraginak di-tuzte ikasleengan. Tertuliek dituzten ondorioen artean, hauek aipatu di-tuzte:

- Literatura-lanari buruzko askotari-ko iritziak partekatu.

- Sentipenak eta pentsaerak tru-katu.

- Kalitatezko literaturarekin gozatu.

- Berdintasunezko elkarriketa-gu-neak sortu: argumentuen indarra ba-lioztatu.

- Irakurketa partekatu senide edo beste kide batzuekin.

- Elkartasuna garatu: "paragrafoak" trukatu.

- Kultura guztien balioespen baiko-rra sustatu.

- Oinarrizko konpetentziak garatu.

- Nolakoak izan nahi dugun eraba-ki, eta gure ideiak eraldatu, besteek esandakoa entzunez.

Eskolako partaideen iritziak

Lekeitioko eskola publikoko par-taideei Tertulia Literario Dialogikoei buruz galdetuta, erantzun baikorrek eman dituzte:

Ikasleen iritzia

"Tertuliak mundialak dira, "nagu-siek" izan ohi dituzten eztabaidak irte-ten direlako, eta baita oso gai garrantzi-tsuez hitz egiten dugulako ere: maita-suna, erlijioa, gure sentimenduak eta besteak..." (A., 10 urte)

"Tertuliak gustuko ditugu, ikasteko modu berri bat delako, eta gure artean berba eginez eta eztabaidatuz ikasten dugulako. Batzuetan liburuak gure bizi-tzan gertatutakoarekin konparatzen dugu, eta hori gustatu egiten zaigu" (J., 8 urte)

"Gauza bat ez dakigunean, galdetu egiten dugu, eta, horrela, guztion arte-an komentatzen dugu" (Y., 9 urte)

Etxearen iritzia

"Eskolan klasikoak irakurriko zire-la jakin genuenean, pixka bat beldurtu egin ginen, gaur egun ez baitira horre-

lako liburuak irakurtzen... Baina ideia-rekin bat egin genuen, eta gustura hartu genuen" (P., 5. mailako guraso bat).

"Klasikoen proiektua dela-eta, etxean elkarrekin irakurtzen hasi gara. Oso kuriooa da, txikitik guk geuk ira-kurritako liburuak baitira... Baina orain beste modu batera irakurtzen di-tuzte. Agian, modu horretan, seme-ala-bek gehiago ikasten dute, irakurketak beste zentzu bat hartzen duelako. (J., 3. mailako guraso bat)..

Irakasleen iritziak

"Hasiera batean, mesfidati geun-den: ez genekien lanak gure ikasleak motibatzen modukoak izango ziren ala ez. Baina gure beldurrak besterik ez ziren. Segunuenik guk geuk izan ge-nuen esperientzia ezkorragatik..." (J., bigarren mailako tutorea).

"Sinestezina. Ez nuen irudikatzen tertulia-euskarri horretan klasikoen ira-kurketak izan zezakeen aberastasuna. Egia da liburuak ondo aukeratu behar direla, eta euskaraz ez dago aukera za-balik, baina, bi edo hiru hizkuntza era-biliz gero, ez dago arazo handirik. Hor-rez gain, azpimarratzekoa da, baita ere, irakasleok gure ikasleekin batera ikasten dugula, guztion arteko elkarre-kintzan. (B., seigarren mailako tuto-rea)."

